

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Brassó, színház-utca 95. sz. a.,
I. em. hátul az udvarban,
hol a szerkesztő hétköznapokon délelőtt
10—12 óra között,
és Bolonya, mester-utca 325. sz. a.,
hol minden délután található.
A lap szellemi részét illető min-
den közlemény, valamint
az előfizetési pénzek és hirdetések
bérmentesen ide küldendők.
Kéziratok vissza nem adhatók.

BRASSÓ

ELŐFIZETÉSI (AR)
helyben házhoz hordva, v. vidékre
postán küldve:
Egész évre 7 frt; félévre 3 frt 50 kr.,
negyedévre 1 frt 80 kr.
Külföldre egész évre 20 frank.
HIRDETÉSEK DÍJA:
4 hasábos gármond-sorért 4 kr. (1—10 sor
helye 40 kr.) Nagyobb és többszöri hirde-
téseknek kedvezmény.
Minden egyes hirdetés bérmentesen 30 kr.
Nyílt-tér sora 10 kr.
Hirdetések és nyílt-tér előre fizetendők.

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.

MEGJELENIK HETENKÉNT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÜTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban a kiadóhivatalban; Budapesten: Lang Lipót, Haasenstein és Vogler (Jaulus), Dukcs és Mezei, Goldberger A., Eckstein Gusztáv; Bécsben: Daube G. L. s társa, Haasenstein és Vogler (Otto Maasz), Schalek Henrik, Oppelik Alajos, Dukcs M.; Berlinben: Rudolf Mosse; Frankfurtban: Daube G. L. és társa hirdetési irodájában.

21. szám.

Brassó, Szombat, február 20-án.

II. évfolyam 1886.

Földmivelés, ipar, kereskedelem.

A legégetőbb kérdés, melyet megoldani lételtétünk kíván: mikép lehetne gyorsan is, radikálisan is a közgazdasági válságon segíteni? más szóval: miként lehetne ismét jólétet teremteni a földmivelő, iparos és kereskedő elem között?

A romániai vám- s kereskedelmi szerződést itt figyelmen kívül hagyjuk. Azzal úgy vagyunk, mint a hasonszenvi orvos a káposztaléval, mely a cipészt kigyógyította, de a szabót halálba vitte. Figyelmen kívül hagyjuk az általános helyzetet is, mert országos bajokon segíteni mi hivatva nem vagyunk és nem is lehetünk. A mit mondunk, az csak kamaraterületünkre vonatkozik.

Alig van az országnak kamaraterülete, mely annyi s oly különféle szakbeli iparost mutatna fel, mint a brassói. De viszont alig van egy is, melyben épen az erre hivatott közeg, a kamara részéről oly kevés történnék az iparérdekekért, mint nálunk. Itt csak beszédik a kamarai perczenteket s azzal vége. Egy jó, az ipar s kereskedelem érdekeit szíven hordó kamara rendkívül sokat tehetne. Azért tehát kis reformot kellene behozni a kamarába. Életet kellene adni neki s jótékony hatása nem késné soká.

Ez az első. Mert ha nincs arravaló közeg, akkor nem lehet akció sem. Ha a kamara kiterjesztené figyelmét területének összes érdekeire, ha csak egy kis ügyszeretetet tanúsított volna, akkor keresett és talált volna szorosabb kapcsolatot a területén lévő egy szakmabeli iparosok között; akkor érdekközösséget hozott volna létre a brassói s fogarasi timárok, a brassói s kézdi-vásárhelyi csizmadiák között stb.

Igy azonban a brassói börgyáros azt sem tudja, létezik-e a fogarasi s talán viszont. Ebben pedig mi egy nagy bajt találunk. Ha sikerülne a különféle szakbeli iparosokat szakmájuk szerint egy központba tere ni, úgy bizonyára jobb volna azokra is. A brassói asztalosok társulatának aegesisa alatt gyarapodnak annak tagjai vagyonban, míg a kivüle állók csak hanyatlanak, kivéve természetesen azokat, a kik kellő tőke felett rendelkeznek, mely a várakozást lehetővé teszi.

Abban találnánk mi legalább némi meg-

oldást, ha sikerülne egyes közös szövetkezeteket alakítani. A czél a munkának egy csoportban való eladása, illetve a káros verseny lehetetlenítése volna.

Vajjon nem lehetne-e — hogy példánk mellett maradjunk — a brassói s fogarasi timároknak egy árusító-telepet állítani, melybe folyton dolgoznának s mely értékesítse az árut? Azt hisszük, ez sokkal célszerűbb volna, mint ma minden egyes iparosnak magára utaltsága. És így minden egyes iparággal.

Ezzel kapcsolatosan kellene az ugynevezett „fogyasztási szövetkezeteket” megalakítani. Gondoskodni kellene róla, hogy a mi itthon csak fedezhető, azért ne menjünk a szomszédba. Csak adjanak iparosaink jó árut, legyen az minőségben s árban is versenyképes, szok-jék meg közönségünk ahhoz, a mi tőlünk származik: s némikép már is segítve lesz a bajon.

Szorítsuk ki a behozatalt, azaz igyekezzünk első sorban magunk részére biztosítani a hazai piacot. Van fogyasztó elég.

Törekedjenek iparosaink mind beljebb s beljebb hatolni az ország belsejébe, illetve nyugat felé. Igyekezzünk tért hódítani az erdély-részi ipar számára az Alföldön. Ott egy teljesen műveletlen tér, az még szabad; azt bármikor elfoglalhatjuk, ha ügyesen fogunk a dologhoz. De itt ismét testületre van szükség, hogy az akció közös s biztos legyen. Az ily társulatok könnyebben eszközölnék a terjesztést, mint magánosok.

Csakhogy itt egy nagy akadály van, a mely lehetetlenné teszi a mi versenyképességünket: a drága szállítás. Vasuti tariffáink fellette magasak. Lám, a kis Románia a szükséghez képest leszállítja a tariffákat, és czélt ér vele. Mi kettős czélt érünk el: először Erdély ipara meg volna mentve, nem vándorolna ki többé annyi jó magyar iparos Romániába; másodsor emelné a magyar államvasutak jövedelmezőségét.

A tariffa-leszállítás erdélyi iparcikkekre s alföldi nyersterményekre csak látszólagos károsodása a vasutnak, tényleg az ellenkező áll; áruforgalom létesülne, a mely különben soha soha sem volna meg. E révén a vasut évenként tetemesen emelné jövedelmét, el is tekintve attól, hogy segítve volna Erdélyen is, meg az Alföldön is.

Mi részünkről erre fektetjük a fősúlyt. Az iparosoknak s kereskedőknek szövetkezni kellene és odalépni kormány és parlament elé, kifejteti az álláspontot és kérni ezen viszonyaink között csak egyedül lehető segélyt. A kereskedelmi és iparkamaráknak hasonlókat kellene tenni, sőt az erdély-részi törvényhatóságoknak is. — Ne higgye senki, hogy a kormány és parlament elzárkóznék e kérés elől. Mi részünkről meg vagyunk győződve róla, hogy ez nem volna hiába. Az ügy tanulmány tárgyává tétetnék, ez szükséges is; a tanulmány pedig csak a mi előnyükre ütne ki.

Gondolkozzanak e fölött iparosaink és kereskedőink. Az ügy megérdemli.

Van a segítségnek még egy harmadik neme: az állami munkák. Minden rendelkezésre álló eszközzel oda kell törekednünk, hogy keresztülvigyük az állami szükségletek beszerzésének decentralizációját. — Ma a kormány kezét még szerződészek kötik, azokat csak úgy felbontani nem lehet; elő kell azonban készíteni a dolgot, hogy mire a szerződések lejárnak, a győzelem biztosítva legyen. A centraliztikus rendszer kiváló előnyt biztosít a fővárosnak a vidék felett. Ily módon elnyomja a fővárosi ipar a vidéki ipart. Pedig nem elég, ha egy testnek szíve van, egyéb tagokra is van szükség. Ha a főváros az ország szíve, a vidék képezi a tagokat; ezekről pedig megfedkezni nem szabad.

Igaztalan vádat emelnék a kormány ellen, ha azt állítanók, hogy nem tesz eleget az iparért. Épen nekünk brassóiaknak nincs okunk e tekintetben panaszra. Csakhogy ez mind a jövőért történik, mi pedig a jelenért is szeretnénk valamit tenni s látni.

A jelen iparos elemen iskolák által már nem lehet segíteni, ennek gyakorlati segély kell. Ha ezt megkapja, még feltápáskodik, de ha nem, úgy menthetetlenül elbukik.

Kérjük ismételtén a decentralizációt. A vidék tud úgy megfelelni a kívánalmaknak, mint a főváros. Demonstrative kell ezt kérni; addig kell kérni, míg végre meghallgatnak. Néma gyermeknek anyja sem tudja baját. — Csakhogy itt ismét testületileg kellene demonstrálni, hogy czélt érjünk.

Szerintünk csak így lehetne még segíteni ezen a közgazdasági válságon. A ki ennél jobbat tud, álljon elő vele; szívesen meghajolunk.

A „BRASSÓ” TÁRCZAJA.

Az új és ó naptári husvétok összeesése két évben egymásután.

(Irta Radányi József)

(Folytatás.)

Ezenkívül az új és ó naptár szerinti husvétoknak közvetlenül két egymásutáni évben való össetalálkozása mulhatlanul megkívánja, hogy az előző évben az első tavaszi holdtölte (egyházi, nem pedig csillagászati epaktákkal eszközölt számítás alapján) márczius 29-ére, 30-kára, 31-kére, vagy ápril 1-jére essék. Ennek oka az előadottakból könnyen megérthető. Ha ugyanis az első tavaszi holdtölte az előző évben márczius 31-kére esett, a következő évben 11 nappal korábban, azaz márczius 20-kán (tehát a tavaszi napéjegyzen előtt) fog bekövetkezni, minélfogva be kell várni a napéjegyzen utáni első holdtöltét, mely egy egész hónappal később, azaz ápril 19-kén áll be... Fennebb zárjel között megemlítém, miszerint az első tavaszi holdtöltének napját egyházi, nem pedig csillagászati epakták alapján határozzák meg. Szükséges ezt megjegyezni azon okból, mert az egyházi synodikus hónap 30 napot, a csillagászati ellenben 29.53 napot téven, az egyházi, egészen szabályosan haladó képzelte Hold, egy-két nappal előbb telhet meg mint a valódi. Ebből a közönségre nézve érthetetlen eltérések származnak. Így például 1876-

ban az első valódi holdtölte márczius 21-ke után ápril 8-ára, egy szombatra esett, tehát a husvétnak a következő napra, ápril 9-kére kellett volna esnie, mégis ápril 16-kára tették, az egyházi holdnak megfelelően, mely ápril 10-ére esett.

Több magyarázattal a t. olvasó türelmét nem fárasztom, hanem engedelmeskedem beszélni az alább következő alaprajzot, mely érthetőbben, mint bármily alapos előadás, fogja megvilágítani a tárgyat.

I. Alaprajz az előbbi évhez.

Új naptár		Görög-keleti, azaz ó naptár							
Vasár-napi betű	Nap	Hónap	Hónap	17-ik század	18-ik század	19-ik század	20-ik század		
				vasár-n. betű	nap	vasár-n. betű	nap	vasár-n. betű	nap
E	30	Márcz.	Márcz.	B	20	A	19	G	18
F	31	„	„	C	21	B	20	A	19
G	1	„	„	D	22	C	21	B	20
A	2	„	„	E	23	D	22	C	21
B	3	„	„	F	24	E	23	D	22
C	4	„	„	G	25	F	24	E	23
D	5	„	„	A	26	G	25	F	24

II. Alaprajz az utóbbi évhez.

Új naptár		Görög-keleti, azaz ó naptár							
Vasár-napi betű	Nap	Hónap	Hónap	17-ik század	18-ik század	19-ik század	20-ik század		
				vasár-n. betű	nap	vasár-n. betű	nap	vasár-n. betű	nap
D	19	„	„	A	9	G	8	F	7
E	20	„	„	B	10	A	9	G	8
F	21	„	„	C	11	B	10	A	9
G	22	„	„	D	12	C	11	B	10
A	23	„	„	E	13	D	12	C	11
B	24	„	„	F	14	E	13	D	12
C	25	„	„	G	15	F	14	E	13

Ugy az I-ső, mint a II-ik alaprajz egy heti időt karol fel, és ezen két hétben játszódnak le a kettős husvétok. Mindenek előtt jól megjegyzendő az, hogy márczius 22-ke előtt és április 25-ike után nem lehet husvét soha egyik naptárban sem. Ennélfogva mivel az ó naptár szerinti márczius 22-ke, az új naptár április 1-jével áll egy sorban, világos, hogy április 1-je előtt összeesés egyáltalán elő nem fordulhat. Szükséges ezenkívül még a következőkre figyelmeztetnem:

A 17-dik században márczius 22-ke ápril 1-vel, a 18-ik „ „ 22-ke „ 2-val, a 19-ik „ „ 22-ke „ 3-val, a 20-ik „ „ 22-ke „ 4-vel

áll egy sorban, azon okból, mert a két naptár közti különbség a 17-ik században 10 napot, a 18-ik században 11 napot tett, a 19-ik században 12 napot tesz és a 20-ik században 13 napot fog tenni.

Az új naptár vasárnapi betűi állandók minden évben és mind a négy századon keresztül, míg az ó naptár vasárnapi betűi századról-századra egy sorral odább ha'adnak az imént mondott okból.

Első tavaszi holdtölte az, mely márczius 21-ke után áll be, és ha ezen nap egyszersmind vasárnap, úgy a husvét arra esik (így 1761-ben és 1818-ban holdtölte és husvét egyaránt márcz. 22-ére esett; 1829-ben szintén mindkettő április 19-ére), különben pedig a reá következő vasárnapra. Vegyük például

Azonban mindezeknél ne téveszszük szem elől, hogy ez sem magyar, sem szász, sem román, hanem tisztán és egyedül közös érdek. Baj, melyen csak közösen segíthetünk. Fogjunk tehát kezét és segítsünk is!

- y.

Belföld.

A nemzetiségek és Mocsáry Lajos. Az újvidéki Zásztava közli az üdvözlő táviratot, melyet az újvidéki szerb polgárok Mocsáry Lajos képviselőhöz nemzetiségi beszéde alkalmából magyar nyelven intéztek:

Fogadja ön az újvidéki szerbek köszönetének nyilvánítását, legutóbbi országgyűlési beszédére. Hogy a Szabovlyevics, Tisza, Szilágyi és Apponyi beszéde után a nemzetiségek között a végső kétségbeesésben nem következett, első sorban önnek köszönhető. Engedje szeretett hazánk boldogsága, hogy önnek szavai más alkalommal szebb visszhangra találjanak az országgyűlésen, mert csak a teljes nemzetiségi jogegyenlőség békitheti ki teljesen a nemzetiségeket a közös haza boldogságára és üdvére. (Következik 26 aláírás.) — Mocsáry ezen távirati üdvözlőletet a következő távirattal köszönte meg: Magatartásomnak helyeslése bizonyítékot szolgáltat önök hazafias és férfias nézetéről. Ne zavarja önöket meg azon kedvezőtlen visszhang, melylyel beszédem az országgyűlésen kísérve lett. Komoly emberek nyilatkoztatták ki előttem, (vajjon kik azok?) hogy helyeslik nézeteimet, nemkülönben a kulturegyesületekről irt röpiratom tartalmát. Ennek kapcsán a komoly hang, melyen ezuttal a nemzetiségi kérdés az országgyűlésen tárgyalatott, biztos jele, hogy az igazság (!) utat fog magának törni. Mocsáry Lajos.

Babes Vinczét a következő sorokban üdvözlőtek Újvidékről ugyanazon polgárok, köztük a „Zásztava” jelenlegi szerkesztője: Tomics Jása. „Üdvözljük Mileticsnek régi bajtársát. Köszönet önnek, hogy ismét az elnyomott nemzetiségek jogainak védelmére kelni látjuk. A szeretet és tisztelet, melylyel a szerbek ön iránt mindig viseltettek, ma örök időkre megpecsételtetett. Az Isten éltesse önt a mai boldogtalan hazánk érdekében még hosszú évekig.” Ezen üdvözlőlet román nyelven küldetett el Babesnek.

A keleti kérdés.

— A bukaresti béketárgyalások. —

Bukarest, febr. 8. A béketárgyalások lassu menetéből helytelen volna azt következtetni, mintha a porta nem óhajtana komolyan a béke megkötését. A hatalmak különben erőiesen lépnek fel Konstantinápolyban, Belgrádban, Szófiában és Bukarestben, hogy biztosítsák a békekötés mielőbbi létrejöttét. A közbejött akadályok legrosszabb esetben azt eredményeznék, hogy a fegyverszünet lefolyásáig nem volna elintézve a békeszerződés összes pontjai.

Bécs, febr. 18. A „P. Corr.” jelenti Bukarestből: A békeügyi értekezlet 15-én ismét ülést tartott. A hivatalos tárgyalások újból való felvétele a szerb kormányának a halogatás miatt a portához intézett panasza következtében történt.

A második cikk, mely elintéztetett, a háboru által kompromittáltak megkegyelmezésére vonatkozik. Ez alkalomból a szerb meghatal-

mazott azon óhajnak adott kifejezést, hogy a Bulgáriából kiutasított szerbeknek megadassék a visszatérési engedély. Geschov kijelenté, hogy ezen ügyben be kell várni kormánya külön utasítását.

Konstantinápoly, febr. 18. Kitünő forrásból vett értesítés szerint az orosz kabinet folyó hó 13-áig Konstantinápolyban semmiféle pozitív javaslatot nem tett, hanem csak kérdéseket és megjegyzéseket hangoztatott, melyekből kitűnt, hogy Oroszország a bolgár-török megállapodásoknak különösen két pontját ellenzi. Oroszország ugyanis azt kívánja, hogy a megállapodásokban ne Sándor fejedelemről, hanem általánosságban Bulgária fejedelméről legyen szó, hogy ekként a bolgár-török egyezmény Sándor utódjaira is érvénynyel birjon. Ezenkívül még ellenzi a segélycsapatokra vonatkozó megállapodást.

A védegyletek.

Egy tekintélyes nem magyar ajku polgártársunktól vesszük az alábbi sorokat. Adjuk az alábbiakban a felszólalást, megjegyezve, hogy arra közelebbről vizsgatérünk:

Az erdélyrészi magyar kulturegylet keretében, ha nem csatlakozom, szóba került az u. n. védegyletek és fogyasztási szövetkezetek alakítása is. De még korábban is felszinen volt ez a kérdés, még pedig Budapesten, szintén magyar körökben felvetve. Legyen szabad ehhez nekem is, mint nem magyar-ajku, de magyarul érző kereskedőnek hozzászólni, előrebocsátva, hogy engem semminemű nemzetiségi érdek nem vezérel ezek elmondására.

A védegyletek és fogyasztási szövetkezetekről mint ilyenekről sokat beszéltek és írtak már. Voltak, a kik az én álláspontomra helyezkedve, úgy fogták fel a dolgot, hogy a honi iparnak kell védelmet nyújtani szemben a külföldi versenynyel. Voltak azonban olyanok is, kik ebből is nemzetiségi dolgot csinálva, úgy állították oda ezt a dolgot, mintha ezen védelem kizárólag a magyar nemzetiségű iparos és kereskedőkre szorúlva.

Hát bizony tisztázzuk kérem ezeket a nézeteket. Én részemről azon álláspontot foglalom el, hogy ipar s kereskedelem, általában pedig nemzetgazdasági tekintetben semminemű különbség egymás között nincs. Egyik is, másik is, élni akar, egyiknek is, másiknak is élnie kell. Ha arra a ténnyel szűzük a dolgot, hogy a magyar fogyasztó közönség ne vásároljon a szász s román kereskedőtől, vagy iparostól s viszont ezek a magyartól, ugyan kérem, hova jutunk? Éleesebbé tesszük az egymás közötti ellentétet, magasabbra emeljük a közénk húzott amugy is elég magas kínai falat s elvégre oda jutunk, hogy az állapotok e hazarészben elviselhetetlenek lesznek.

Ez pedig egyikünknek sincs érdekében. Azért, hogy vannak mindegyikünk nemzetiségfelei között tulzók, engedje meg igen t. szerkesztő ur, hogy kimondjam nyíltan, a magyarok között ép úgy, mint közöttünk, csak hogy talán kisebb mértékben, azért hogy ezek a különben is teljesen azonos érdekeket összeegyeztetni nem tudják s egyiket a másik ellen izgatják, azért talán még sem lehet észszerű az összes nemzetiségfelek közé ily ledönthetetlen válaszfalat emelni.

A házasságról

Egy nagy gondolkodó így nyilatkozott a házasságról: „Ha feleséged gazdag, uralkodni fog rajtad; ha szegény, tönkre tesz; ha rut, nincs nyedre; ha szép, meg fog csálni. De azért, hogy kétségbe ne ejtse a fiatal nemzedéket, hozzátette: Utóvégre is, ha jól meggondoljuk, mit tesz az, ha a feleség rut, szép vagy gazdag? Ha szeret és te is szereted, úgy a házasság az egyedüli útja a boldogságnak!”

A krinolin ellen.

A krinolin tudvalevőleg újra fenyegetni kezd. Egy francia abbé a multkor jónak látta így filippikázni a krinolin ellen a szöszékről: „Gondolják meg hölgyeim, mily veszedelmes dolog széles szoknyát viselni, mikor oly keskeny ut vezet — a menyországba.”

Tulságosan szerény.

Szinművet adtak, melyet két szerző irt. Az egyik minden oldalról fogadja a szerencsekívánatokat a nélkül, hogy csak egy szóval is említene íróársát.

A másik író méltatlankodva:

— Te nagyon is szerény vagy... az én számlámra.

Nagyvárosi filozofia.

— Csak a nagy város adhatja az intelligens embernek a kényelmes megélhetési eszközöket. Nézzon csak rám! Mikor husz év előtt ide jöttem, öt forint volt a zsebemben!

— S most?

— S most? ... Most százezer forint adósságom van?

A védegyletek s fogyasztási szövetkezetek a honi ipar védelmére volnának. Oly megkülönböztést pedig, hogy van magyar honi ipar, szász honi ipar, vagy román honi ipar, mondom, olyant eddig még nem tett senki. És a ki esetleg tenne ily különbséget, bárki legyen az, jó szolgálatot a hazának tenni nem fog.

A hazában csak egy ipar, csak egy kereskedelem van, az, melyet mindnyájan közösen folytatunk s melyet közösen kell folytatnunk. S ha ezen ipar, s kereskedelem védelmére létesítünk védegyleteket: azal csak oly dolgot cselekedünk, mely jótékony hatását a honi ipar emelésére eltéveszteni nem fogja.

A magyar iparnak nem a kivétel hiányzik. Sokkal érezhetőbb azon anomália, hogy iparunkat idehaza nem ismerik, hogy a nagy közönség szívesebben vesz czipőt, melyet Bécsből vagy Párisból hoznak, kalapot, melynek bélésében angol fe'irat van s posztót, melyen ott a brünni czimer.

Ez a mi legfőbb bajunk. Ezen anomália elenyésztesítésére van égető szükségünk a védegyletekre és fogyasztási szövetkezetekre. Én részemről sokat várok ezektől, — mert bizonyos morális kényszert látnék gyakorolni a tagokra.

Ideje is volna már egyszer, hogy szakítsunk régi hibáinkkal, különben iparunk felvergődni soha sem fog. Nevetem a dolgot, valahányszor a mi iparosaink a kormányt szidják az ipar hanyatlása miatt. De valóban neveltséges is. Magát a nagy közönséget s magát az iparosságot okozni nem jutott még eszébe senkinek sem. Pedig egyrészt a közönségben, másrészt az iparos elemében van a hiba. A közönség hibájának jóvá tételére kellenek ezen egyletek, az iparosokéra a közönség.

Én részemről örvendek annak, hogy a kulturegyletben ez az eszme felvetetett. Még jobban örvidenék azonban, ha az eszme testté is válnék. Az én örömemnek azonban két oldala van. Először, mert szívemen fekszik iparunk jóléte s azon segíteni mindnyájunk érdekében van. Másodsor, mert ezzel két másik dolgot látnék céljához közeledni. Anyai vádat emeltek már a kulturegylet ellen, hogy valóban ideje volna ezen aggályokat eloszlatva, a vádak alaptalanságát bebizonyítani. Én — mint nem magyar ajku — örvidenék legjobban, ha ez sikerülne. Az alkalom itt van, ragadja meg az egylet s hívja életbe a védegyleteket és fogyasztási szövetkezeteket oly alapon, hogy azok a közjólétnek váljanak hasznára, — hogy az kiterjesztessék a honi iparra általában, de nem egyes nemzetiségre. E lépéssel megczáfolná e vádat és elérné egyszersmind egyik célját, a közjólét emelését. Ugyanekkor azonban egy másik tüneményt is látnék ebben. — A nemzetiségek egymáshoz való közeledését. Ha pedig valamire, úgy erre első sorban szükségünk van.

Tisztelt szerkesztő ur szíves engedelmeiből visszatérek még e tárgyra. — k. i.

Román lapszemle.

Nincs többé: „Jaj, de fáj” nincs: „aoleo”! A bukaresti ellenzéki lapok szerezték ezt az örömet a brassói román lapnak. Ugyan mivel szerezhettek örömet a boér urak a demokrata Gazetának? Azzal, hogy átvették tőle azt a cikksorozatát, melyet ő a román eredetű románokról irt, melyben bizonyítottatta, hogy az erdélyrészi román az ugynevezett ungurénu, ha átmev innen Romániába, ott azonnal, minden teketoria nélkül román honpolgár; mert ez az igazi testvériség. Átmennek innen az irredentisták; tehát azok is oda át édes testvérekké lettek, már csak az által, hogy átmentek s így Bretianó nem követett testvéries politikát, midőn kiutasította a román eredetű idegeneket. Ezt a nagy örömet fokozza még az, hogy találkozott a budapesti országgyűlésen is egy szál magyar képviselő, a ki úgy gondolkodik, mint a „Gazeta”. Van tehát a magyarok között is egy szál legény, a kiben a Gaz. kedvtől találja, van egy fehér holló a magyarok között, „Corhu'u albu intre Unguri”, kit Mocsárynak neveznek.

Abban a kitüntetésben részesítette a Gaz. ezt a fehér hollót, hogy négy vezércikkben dicséri tetőtől-talpig és talptól tetőig. Ilyen dicsőségben még nem részesült magyar halandó! Mi azt kívánjuk, hogy ne is legyen kénytelen a kitüntetett képviselő, ezt a kitüntetést másokkal megosztani. „A jövő fogja bizonyítani, hogy vajjon nem a magyar nemzet örngyala beszélt-e Mocsáry Lajos szájával, a ki meg akarta menteni, hogy ne essék örvényhe, melybe egy szerencsétlen áramlat sodorja.”

„És mindennek daczára a szenvedély annyira elvakította a magyar képviselőket lelkiismeretét, hogy vihart támadtak a Gaz. örngyalára t. i. Mocsáryra. Nesze nektek Szilágyi Dezső, Apponyi Albert, mérsékelt ellenzék és függetlenségi párt!” Nem vagytok különben a chauvenista szabadelvű kormánypártnál. Mocsáry egyedül az igazi fehér holló. Pedig még ő sem kérte, hogy a magyar kormány és magyar parlament törnők fejüket, hogy mi módon lehetne kibékíteni Erdély népességének többségét; nem mondotta, hogy vajjon nem érkezett el az az idő, — midőn össze kellene hívni az erdélyi országgyűlést még

az 1885-ik évet. Ebben az első tavaszi holdtólte — egyházi epaktával számítva — márczius 31-kén volt, s mivel ezen évnek a vasárnapi betűje D, a husvét április 5-ére esett. Ugyanezen sorban, az ő naptári oldalon, a 19-ik század rovatában 24 márczius mellett F betűt látunk, mely az ő naptár 1885-ik évi vasárnapi betűjét jelenti, és így a kétféle husvét 1885-ben összetalálkozott.

(Vége következik.)

Apróságok.

Leánynő veldében.

Miczi kisasszony, mire használják a gyapotot?

— Hogy a sovány nők ruháit kibéleljék.

Sietős.

Két ur találkozik az utcán.

— Jó napot, kedves barátom, hogy van?

— Köszönöm, nagyon jól; de bocsánat, sietős az utam.

— Mi a baj?

— Új kalapot vettem a feleségemnek s ha nem sietek vele haza, kimegy addig a divatból.

Pénzgög.

Papa! Az egész világ Nilssonról beszél. Igazán, szeretném látni.

— Kedves kicsikém, csak látni? Ha nem nagyon drága, akkor megveszem neked!

pedig az igazság és jogosság alapján, oly czélból, hogy az unió törvényt újra átvizsgálja, hogy így aztán becsületes és tartós szerződést lehetne kötni Ungáriával. Semmi ilyest nem kért a fehér holló t. i. Mocsáry Lajos, de hát ime kéri ezt a Gazeta! Nem volt elég két ízben u. m. 1848 és 1865-ben kimondani az uniót, ki kellene még harmadszor is mondani, és becsületes paktumot kellene kötni a Gazeta tulajdonos többségével! Ilyen paktum csinálásra még ez az egyetlen magyar fehér holló sem ajánkozott! Már most kivel fogja megkötni a Gaz. ezt a becsületes és tartós paktumot? Azt ő tudja.

Hát ezt nem tudja e a Gaz., hogy mivel választott az antiunionist moldovánoknak 1866-ban a bukaresti szabadelvű kormány Jászvásáron? Ha nem tudja, vagy elfeledte volna, ime mi eszébe juttatjuk: pusztasá vá. Ugy fogta ott fel azt az unió-ellenes mozgalmat a szabadelvű román kormány, hogy azoknak, kik Románia egyik alaptörvényét merészlik bolygatni, csak pusztasá vá lehet felelni s meg is felelt és azóta nincsen unió-ellenes vaszarkodás Moldovában. Nálunk is „ne bántás virág” az unió s még pusztasá sem kell ehhez, mint kellett odaát. Eligazítjuk mi ezt pennával is s hiszszük, hogy még a Gaz. sem óhajt ennél tovább menni. Hát okosan is teszi. Van ennél még nagyobb baja is a Gazetának, ott van a gr. kath. ritus. Lám mennyire kihozta nyugalmából az a körülmény, hogy a hajdudorogi gör. kath. magyarok magyarul akarják imádni az ur Istent. Ez szerinte már valóságos anarchia. Görög. kath. istentisztelet magyar nyelven! Ki hallott valaha ilyent! Ennek vagy oroszul, vagy románul kell történni, de nem ám magyarul, mert ez anarchia.

Mondunk mi erre egy kis történetet, melyet egy gör.-kel. székelytől hallottunk.

Van Háromszékmegyében egy község s vannak abban gör.-kel. hitű székelyek, a kik még csak egy szót sem tudnak románul. Mióta templomuk van, mindig magyarul imádkoztak. Közelebb kaptak egy olyan papot, a ki bár jól tudott magyarul, mukkanni sem akart ezen a nyelven. A hívek egy évig türték, de roppant méltatlankodással, hogy ők olyan nyelven imádkozzanak, a melyből egy betűt sem tudnak. Ott hagyták tehát templomukat, papjukat és jártak olyan templomba, a hol magyarul imádkozhattak. Végre is kénytelen volt a buzgó román pap örökre ott hagyni azt a parochiát és azt a falut s ma megint magyarul imádkoznak és szent a békesség. Melyik volt tehát az anarchikus állapot. Mondja meg a Gazeta.

Czenkalji.

Városi ügyek.*)

Brassó város képviselője Szerdán rendes havi ülést tartott a tagok gyér részvétele mellett. A gyűlésnek legnevezetesebb tárgya a főreáliskola telke volt.

Brennerberg polgármester megnyitván az ülést, több tanácsai jelentést terjeszt elő, a melyek azonban semmi lényegest nem tartalmaznak.

Ezután áttérvén a napirendre, első tárgya a reáliskola ügye volt, melyet Hintz Ernő városi gazda referált. Jelentéséből kiveszszük, hogy a kiküldött bizottság a város szabályozási tervben kilátásba vett sugáruti telken kívül más nem talált alkalmasnak. Javasolja tehát első sorban felajánlani az igazságügyi palota számára kijelölt helyet, ha arra az igazságügyi miniszter nem tartana igényt; másodszorban pedig a szijgyártók cézhtelkét. Ezzel szemben dr. Otrobán Nándor bizottsági tag a magyar ev. templom előtti tért tartja legalkalmasabbnak s ezt kívánja felajánlatni.

Ezen ügyre nézve a tanács javaslata, hogy első sorban az ev. templom előtti tér s csak másodszorban az aranymives-czéhkert ajánltassék fel. Az állandó választmány nem tartja czélszerűnek az ev. templom előtti telket, mert a városnak szabad tereire szüksége van, hanem felajánlani akarja első sorban az aranymivesek czéhkertjét s csak másodizben a csizmadia-kertet.

Ezen véleményét az állandó választmány a kiküldött bizottság véleményével szemben azon hozzáadással tartja fenn; hogy harmadizben a szijgyártó czéhkert ajánltassék fel, illetve hivassék fel a miniszter figyelme, a mennyiben ez nem a város kizárólagos tulajdona. Az előterjesztésre dr. Fabriczius József városi főorvos emelt szót. Szerinte első sorban a csizmadia kert s ha ez nem fogadtatnék el, az aranymivesek kertje ajánltassék fel s csak harmadszorban hivassék fel a miniszter figyelme a szijgyártókertre.

A megejtett szavazás eredménye az volt, hogy Fabriczius indítványa nagy többséggel határozattá emeltetett.

Ezután következtek a gyűlés egyéb tárgyai, melyek között azonban semmi lényegesebb nem volt. Hosszabb időt csak a városi legelési szabályzat tárgyalása vett igénybe, mely végül változatlanul elfogadtatott.

Res saxonica.

Nehezebb következetesen igazat mondani, mint hazudni, mondotta egy jó ismerősöm a nemzetiségi agitátorok jellemzésére. Igaza is van. En pedig a mi jóakaró német lapjainkra vonatkozólag azt mon-

*) Mult számunkból tér szűke miatt kimaradt. Szerk.

danam, sokkal könnyebb következetesen badarságokat világgá bocsátani, mint csak egyszer is valami okosat mondani. Az emberek nagy része pedig szívesen választja a munka könnyebb részét s azért nem csodálom, ha a „Kr. Ztg.” is ezt az elvet követi, mert hát „viel Wissen nacht Kopfweh.”

Komolyan foglalkozni vele kár volna. Jobb így odavetöleg.

De lássuk csak a 38. számot. Üres, szokás szerint. A segédszerkesztő (zárójelben meg-sugom, hogy az — o!ó) jól dolgozott. Dicséretére válik.

A mi önálló, az csak két entrefilé. Az egyik a belügyminiszterre vonatkozik. Tisza formai hibából megdöntötte Kis-Küküllőmegye határozatát a kultur egyleti 10000 frtot illetőleg. Persze ez elégtétel a sógor-nak, a ki nem keresi a határozat feloldásának okát, mert az nem tartozik reá. De hogy is szól ez a csöndes?

„A magyarosítási adóról. A belügyminiszterium vezetésével megbízott Tisza miniszterelnök annyi tárgyalogossá- s igazságérzetet mégis megőrzött magának, hogy a Kis-Küküllőmegye által meghatározott magyarosítási adót megsemmisítse.”

De kérem hozzátenni azt is, hogy a határozat feloldása csak azért történt, mert a rendkívüli ülés annak hozatalára nem volt feljogosítva. Vajjon nem-e más színben tünteti fel az a feloldást? . . . Vajjon ebben nem-e az van mondvá, hogy a határozat ellen kifogás nem emelhető, ha rendes ülésben hozatlik? . . . Ne örüljön kérem, a megye tavaszi közgyűlése elrontja örömet.

No meg van ám még egy érdekes megjegyzés a 38. számban. Reprodukálja azt a hirt, hogy egy román zászló kitűzését megtiltotta egy falusi jegyző, a ki a kitűzött zászlót el is kobozta. De a felek elveték tőle s újból kitűzték. Azt mondja erre: „O tempora!”

Ha kevés is, de elég. Értjük uram, hogy ön mit akar ezzel mondani. De csak emlékezzék a dresdai tornaünnepélyre. Hát mi is azt mondjuk: O tempora! Törvényt respektálni kell s a ki az ellen vét, az a bíróság elé való. Az idegen zászlók kitűzése nálunk tilos, akár tetszik önnek akár nem.

Ennek — uram — már hegedült Szent Dávid.

*

De lám az atyafi az ő 39. számában ismét viszatér a „Magyarisirungs Steuer”-jára, illetve a miniszteri leirat indokaira s azt mondja arra:

„Reméljük, hogy a nem magyar bizottsági tagok közül senki sem fog hiányzani, ha e tárgy ismétellen tárgyalásra kerül, hogy egy brutális, erőszakos aktus ellen tiltakozzék. Ha azonban a határozat újból meghozatnék, úgy talán csak lesz oly igazságos a miniszter, hogy a határozatot nem alakí, hanem do-logi okok miatt döntse meg.” Már persze a maguk kedveért. Ebből bizony bajosan lesz valami!

Kiábrándító.

Fogarasmegye rovata.

Lapunk f. évi 19-ik számában ezen rovatunk alatt közölve Fogarasmegye közigazgatási bizottsága február havi ülésének lefolyását, abban egy kellemetlen s sajnálatra méltó tévedés fordul elő. Ugyanis ama tudósításban az áll, hogy az alispán, főjegyző s árvaszéki elnök ellen keresztülvitt fegyelmi ügyet terjesztett elő a tisztí ügyész. Illetékes helyről jött helyreigazítás után sietünk ezen tévedést helyreigazítani, illetőleg az esetet a maga valóságában előadni.

Az ügy nem fegyelmi ügy volt, hanem egy Nagy Sándor árvaszéki elnök által ellenük emelt vádak iránti saját kérelmükre elrendelt s megejtett egyszerű vizsgálatról jelentés csak, melynek alapján az tényá-ladék hiányában beszüntetve, ellenben az alaptalanul emelt vádak miatt Nagy Sándor ellen elrendeltetett. Ez a tényálladék s mi csak sajnálni tudjuk, hogy félreértés folytán ily kellemetlen hiba csuszott lapunkba, miért is szíves elnézést kérünk.

Helyi és vidéki hírek.

Kinevezés. A vallás- és közoktatási miniszter Bartha István helyébe a városi ipariskolai bizottságba Rombauer Emil állami főreáliskolai igazgatót nevezte ki.

Hetivásár. Szokás szerint gyenge hetivásár volt Csütörtökön s Pénteken. A baromvásárra történt sok felhajtás, de vásárlás kevés.

Gyorsvonati közlekedés fog — mint megbízható forrásból értesülünk — márczius 1-től kezdve ismét életbe lépni Kolozsvár s Predeal között. Ezzel az itteni igényeknek ismét elég lesz téve. A végeldöntés a napokban fog megtörténni.

Hirtelen halál. A brassói magyarságnak ismét halottja van. Csiky Endre h. ügyvéd, egyik köz-tisztletben állott, visszavonultan élt polgártársunk, f.

hó 18-án hirtelen meghalt. Reggel még teljesen egészségesen távozott el hazulról, hogy Hosszúfaluba, az ottani járásbírósnál levő tárgyalásra menjen. El is ment, de vissza többé nem érkezett. Hosszúfaluban, ügyvédi hivatásának teljesítése közepette érte a halál az élete delében levő férfit. Szélhűdés érte, melynek következtében a délutáni órákban már kiszvenedett. Bede Dániel felső népiskolai tanítónak jutott a szomorú szerep, hogy e nagy csapásról a mit sem sejtő özvegyet értesítse, a kiért bejött Brassóba, haldokló férjéhez viendő. — Az elhunytban kitűnő család-apa s jó hazafi veszett el. Nő s hat apró gyermek gyászolja. Holttestét f. hó 19-én szállították be Brassóba. Temetése ma, szombaton, délután 4 órakor tartatik meg. Áldás és béke lengjen porai felett!

Bartesch-monumentum. A megfeneklett bizottsági munka napfényre hozatala érdekében eszközölt canalis vizitáció eredménye nem vezetett, mert a tisztítók csak egy régi, rongyos czilinder-kalap karimájára és tört cserepekre akadtak, ezek pedig a bizottsággal összefüggésben lenni nem látszanak.

Alapszabályok. A belügyminiszter a nagy-ajtai olvasókör alapszabályait a bemutatási záradékkal el-látta. —

Vérgőző oláhok. Nagy verekedés volt 17-én éjjel Nagy-Senk községben a hol falusi oláh legények kaptak össze. A szóváltásnak hamar szomuru vége lett. — Bere Kosztán fiatal oláh legényt egyik egy éles fej-szecsapással fejen sújtotta, mire az összerogyott. — Felholtan szállították be Nagy-Senkről a kolozsvári Karolina kórházba.

Véres dráma foglalkoztatja Pécs városát, mint azt e hó 18-ról írják. Midőn a belvárosi zálogház ellenőre Guttmann Joachim a „Fünfkirchner Zeitung” szerkesztője a pénztár rovancsolása végett ma reggel a zálogházban megjelent, Huschka pénztárnok revolverrel rálőtt. Súlyosan megsebesítette. Azután önmagát lőtte agyon. — A városban azt hiszik, hogy Huschka sikkasztott.

Szerencsétlenség. Liverpoolban febr. 16-án a hajózási szerek kiállítása számára készülő épület egy oldala ma délután beomlott, minek következtében 18 munkás többé-kevésbé súlyos sérülést szenvedett.

Borzasztó anyós. A franciaországi Valigny faluban egy Bonneau nevű fiatal ember kegyetlen halállal mult ki. Alvásközben anyósa leöntötte petrole-ummal és meggyújtotta. A kegyetlen asszony tagadja tettét, de annyi bizonyos, hogy vejével rossz lábon állt.

Ingatlanok birói árverése. Brassóban a tkvi hivatal helyiségében 1886. február 22-én d. e. 9 óra-kor Jakab József ügyvédnek ingatlana 12320 frt ki-kiáltási ár mellett: az árverést bírósági kiküldött Maa-ger József kir. közj. foganatosítja.

Nyílt tér.*)

Nyilatkozat.

Alólirott ezennel kinyilatkoztatom, hogy a Csusz Póli neve alatt Malcher Mór urra vonatkozólag Udvar-helyt nyomtatva megjelent röpiratot, én a Csusz Póli-nak kezem között s alább másolatban levő megbízása alapján, saját magam irtam és nyomtattam ki, a nél-kül, hogy erre bárki más, mint Csusz Póli által un-szolva, reábeszélve, vagy megbízva lettem volna.

Mely nyilatkozatot azért teszem, mert mint érte-sültem, azon röpirat készítésével, vagyis előmozdításá-val mások a legalaptalanabbul gyanúsíttatnak, holott én a Csusz Póli férjezett Hajdu Sándorné saját kezde-ményezése folytán jártam el.

Brassó, 1886. február 19-én.

Szász Károly.

Mult 1885. évi május 9-én vásárolván Malcher Mór urtól egy cséplőgépet, — kötelesek lettünk volna 1885. évi november 1-én, — tehát a gépnek a haszná-lata után, — 1000 forintot lefizetni; Malcher Mór azonban már 1885. július hó 8-án lefoglaltatott minde-nünket. Ennek folytán Hajdu Sándor felhagyván a mesterséggel, földönfutóvá lettünk; miközben Malcher egy második gépének a használatáért az őszön 430 frtot kapott.

Szász Károly ur feljogosíttatik ez ügyet, akták alapján, körülírni és sokasítva, nevem aláírása mel-lett, tetszés szerint felhasználni.

Ennek bevezetéseül helyet foglalhat egy kritika, a Vasady-Malcher-féle harez iránt, melyben a Malcher eljárása ostorozandó, a Vasadyé pedig helyeslendő.

Brassóban, 1886. évi február 4-én.

Csusz Póli, Hajdu Sándorné.

Szám. 25/1886.

Ezen másolat teljesen megegyezik az érdekelt Szász Károly ur által előttem felmutatott 50 kros bélyeggel ellátott eredetivel.

Brassóban, 1886. évi február hó 20-án.

Nemes Péter,
kir. közjegyző.

*) Ezen rovat alatt megjelenteknek sem tartalma, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Szterényi József.

H I R D E T M É N Y E K.

Szám 515./1886.

(80) 1—3

Hirdetmény.

Ezennel közhirrre tétetik, miszerint a nagyméltósági m. kir. belügy-

minisztériumnak 1885. évi november 24-én 62693./VII.—85. szám alatt kelt rendeletével, az 1848. évi XXI. törvényzikk, és a nagyméltósági m. kir. belügyminisztérium 1874. évi július 6-án 26559./74. sz. a. kelt rendelete értelmében, idegen jelvények, zászlók, czímerok stb. használata bármely alkalommal és ürügy alatt szigorúan meg van tiltva és azért csak a magyar nemzeti lobogó és az ország czímerének használata van megengedve.

Az ez ellen cselekvők az idézett magas miniszteri rendelet szerint 15 napig terjedhető elzárással és 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetnek.

Brassó, 1886. február 1-én.

A városkapitányság.

Eladó

szabad kézből egy teljesen jókarban levő ház Bolonya mester-utca 337. sz. a., melyhez tágas udvar és szép kert tartozik. Bővebb értesítést ad a háztulajdonos ugyanott.

3—6.

Én, CSILLAG ANNA,

185 cmtr. hosszú, óriási Loreley-hajammal,

melyet saját találmányu fenőcsöm 14 havi használatából nyertem, bebizonyítottam köszönőlevelek ezreivel, melyek mindenkinek szabad betekintésre rendelkezésére állanak, hogy az mindennemű hajbetegségek ellen a legjobb s legbiztosabb szer, a hajhullás megakadályozására, a hajnöves előmozdítására, a fejbőr erősítésére, fejfőres, korpaképződés, kopaszfejlőség, férfiaknál a bajusz és szakáll gyér volta ellen bámulatos eredményt nyel használtatott. A leghíresebb szakferfiak elemzési bizonylatai betekintheők. — Egy tégely ára 50 kr. 1 frt, 2 frt. használati utasítással együtt. (2) 10 - 10

Szétküldi postautómnál v. a pénz előleges beküldésére minden világrészbe

Csillag és Társa gyára, Budapest, király-utca 26.

Kapható Brassóban: Kropácsy Ferencz fodrász úrnál, Nagy-utca 486. sz. a.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudására hozni, hogy az eddig Biró Gyula czége alatt fennállott

férfi- s női czipő- és kalap-üzletet

megvettem, melyet Biró Gyula további vezetése alatt folytatok. — Azon kellemes helyzetben lévén, hogy az eddiginél jutányosabb árban állhatnak a t. közönség rendelkezésére újonnan berendezett választékos lábbeli-üzlettemmel.

MOLNÁR ZS.

Klastrom-utca, 12. szám alatt.

(61) 2 3

Ugyanitt egy butorozott szoba is kiadó.

Alkalmi bevásárlás

KOVÁSZNAI és KERESZTESY

NŐI DIVAT- ÉS KÉSZ ÖLTÖNY-TERMÉKBEN

Brassó, főter.

A raktári készlet egy részét tartalmazó női divat-ruhakelmék, ugymint: beige, loden, feulec, cachimirok, mosó creton, satinok, flanellek és posztók, ugyszintén esőköpenyek és felsők a közeledő

— tavaszi évadra —

bel- és külföldre tett nagy megrendeléseink következtében és helyiségünk kis kerete miatt igen előnyös áron adatnak el.

(79) 2—*

PAPP FERENCZ

butorgyártó

ajánlja a nagyérdemű közönség szíves figyelmébe Brassóban, a Czérna- és Nagy-utca sarkán lévő, dúsan felszerelt

butorraktárát.

Ugyanitt megrendelések mindennemű asztalos és kárpitos munkákra a legjutányosabb áron elfogadtatnak.

Diófaourniok négyszögláb 3 krért kaphatók.

Kincsem 1 Sorsjegy 11 sorsjegy 10 csak 10

Főnyeremény készpénzben

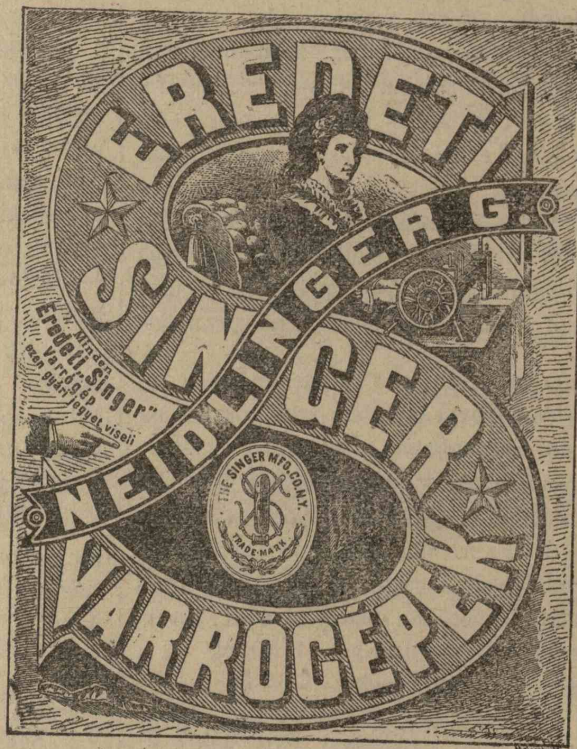
50.000 ft

10.000 ft, 5000 ft 20% lev. 4788 pénznyeremény.

A magyar lovar-egylet sorsjegy-irodája: Budapest, vaczi-utca 6. sz.

Sorsjegyek kaphatók a kiadóhivatalban.

NEIDLINGER G. BRASSÓ, Nagy-utca 492. szám a.

NEIDLINGER G. BRASSÓ, Nagy-utca 492. szám a.

Házi használatra, fehérnemű-varrásra, valamint

szabók, czipészek, kárpitosok, nyergesek, kalaposok stb. részére.

(20b) 3—

Az eredeti SINGER varrógépek

minden más gépektől különböznek:

a mechanizmus tökéletessége, egyszerű szerkezet, tehát könnyű kezelés, felülmúlhatatlan munkaképesség és tartósság által.

NEIDLINGER G., Brassóban, Nagy-utca, 492. sz. a.